

GIỚI THIỆU SÁCH VỀ CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH VỚI CHỦ ĐỀ “BÁC HỒ - NIỀM TIN YÊU QUA TỪNG TRANG SÁCH” NĂM 2022

“The instruction we find in books is like fire. We fetch it from our neighbors, kindle it at home, communicate it to others, and it becomes the property of all.”
(Nghĩa: Những gì sách dạy chúng ta cũng giống như lửa. Chúng ta lấy nó từ nhà hàng xóm, thắp nó trong nhà ta, đem nó truyền cho người khác, và nó trở thành tài sản của tất cả mọi người.)

Câu nói ấy của nhà văn, nhà triết học tài hoa Voltaire vang lên như một lời nhắc nhở đầy sâu sắc về giá trị to lớn của những trang sách, khơi dậy trong ta về tấm gương hiếu học của vị lãnh tụ vĩ đại Hồ Chí Minh năm xưa. Tác phẩm “**Bác Hồ với việc đọc và tự học**” có thể nói là hiện thân sống động về niềm tin yêu đặc biệt của Bác với người bạn đường tri kỷ, ấy là sách báo.

Ra đời năm 2017, “**Bác Hồ với việc đọc và tự học**” do Tiến sĩ Vũ Dương Thúy Nga, nguyên Vụ trưởng Vụ Thư viện, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, sưu tầm và biên soạn. Với tấm lòng kính yêu khôn nguôi với Bác, cùng nhiều năm say mê gắn bó với công tác thư viện, với sách báo, tác phẩm dày 177 trang ra đời là kết tinh của nét đẹp tinh hoa trong nền văn hóa tinh thần hiếu học của dân tộc Việt Nam.

“**Bác Hồ với việc đọc và tự học**” là cuốn sách giới thiệu đến bạn đọc về tình yêu đặc biệt đối với sách báo từ rất sớm của Bác. Ở Người, việc đọc sách, báo mỗi ngày đã trở thành nhu cầu không thể thiếu trong đời sống và hoạt động của mình. Đọc sách và tự học dường như là lý tưởng, mục tiêu cao quý nhất để hướng tới những giá trị thiêng liêng nhất là do Dân và vì Dân và vì một ngày đồng bào ta ai cũng có cơm ăn áo mặc, ai cũng được tự do, được học hành...

Cuốn sách chia thành 3 phần lớn: phần 1: Bác Hồ với việc đọc; phần 2: Bác Hồ với việc tự học và phần 3: Bác Hồ phát biểu về sách báo, về việc học và tự học. Ở phần thứ nhất “*Bác Hồ với việc đọc*”, sách báo qua ngòi bút của tác giả hiện thân như người bạn tâm giao gắn liền với thời niên thiếu của Người. Kế thừa truyền thống ham đọc sách của dân tộc và gia đình, Người đã say mê đọc sách ngay từ khi còn nhỏ. Nhưng bởi sinh ra trong cảnh nước mất, nhà tan, chứng kiến bao nỗi thống khổ, bế tắc của đồng bào cả nước, của những tầng lớp sĩ phu yêu nước, đọc sách với Người không đơn thuần chỉ là để giải trí hay để giải quyết công việc, nâng cao hiểu biết thông thường. Cũng hòa chung trong nỗi đau mất nước ấy, nhưng nếu kẻ sĩ khi xưa dường như bất lực mà than rằng:

“Giang sơn tử hĩ sinh đồ nhuế

Hiền thánh liêu nhiên tụng diệc si”

Lưu biệt xuất dương (Phan Bội Châu)

(Nghĩa: Non sông mất rồi sống càng thêm nhục. Sách thánh hiền tế ngắt càng đọc càng thêm mù mẫm).

Thì Bác lại tìm lời giải đáp cho tự do, bình đẳng trong từng trang sách. Suốt cuộc đời mình, Bác không ngừng đọc, Người đọc với mong muốn chắt lọc những tinh hoa văn hóa nhân loại, kế thừa các học thuyết tư tưởng lỗi lạc của thời đại để rồi dẫn dắt, đưa con thuyền cách mạng Việt Nam đến bến bờ độc lập, cập bến vinh quang. Và không chỉ giới hạn ở sách quốc ngữ, sách Hán mà Người còn đọc cả sách Pháp, có lẽ cũng vì vậy mà hình ảnh “*Lệ Bác Hồ rơi trên chữ Lenin*” đã đi vào lịch sử như một minh chứng sống cho sự hi sinh, cống hiến hết mình của Người. Quả thật, chính việc đọc sách là một trong những nhân tố quyết định tạo nên trí tuệ, tư tưởng của Người về giáo dục và giải phóng dân tộc.

Trong bài nói chuyện tại hội nghị chuyên đề sinh viên quốc tế họp tại Việt Nam ngày 1 tháng 9 năm 1961, Bác đã tâm sự : “*Về văn hoá tôi chỉ học hết tiểu*

học. Về hiểu biết phổ thông : 17 tuổi tôi mới nhìn thấy ngọn đèn điện lần đầu tiên, 20 tuổi mới nghe radio lần đầu.” Vậy mà chính sự hiểu biết phi thường và trí tuệ sâu sắc của Người đã khiến nhà nghiên cứu Vasiliép phải thốt lên rằng: *“Hiếm có chính khách nào của thế kỷ XX có thể sánh được với Hồ Chí Minh về trình độ học vấn, tầm hiểu biết rộng lớn và sự thông minh trong cuộc đời”*. Phải chăng chính sự không ngừng học tập, trau dồi kiến thức mỗi ngày đã làm nên một bậc vĩ nhân uyên bác như Người?

Trong phần 2 của cuốn sách: *“Bác Hồ với việc tự học”*, tác giả cho chúng ta cảm nhận được rõ hơn quan điểm của Hồ Chí Minh về tự học. Chính Người cũng từng cho rằng: *“Mình mà không chịu khó học thì lạc hậu, mà lạc hậu thì bị đào thải, tự mình đào thải mình”*. Và có lẽ, do ý thức không muốn lãng phí thời gian đọc đi đọc lại để thu nhập thông tin, Bác rất coi trọng phương pháp học, nhất là học ngoại ngữ. Trong *“Nhật ký hành trình của Hồ Chủ tịch”*, Người đã viết: *“Mỗi ngày, Cụ xem chừng 25 tờ báo. Báo sáng, báo chiều, báo hàng tuần, báo ngoại quốc. Báo có gì hay, Cụ lấy bút chì đỏ làm dấu vào, rồi bảo anh em xem”*. Không chỉ dừng lại ở việc đọc rộng và biết cách ghi chép, đánh dấu mà còn phải luôn có suy nghĩ kỹ càng, không nhất thời hò ì òa tin ngay theo sách, bởi *“Muốn học tập có kết quả tốt thì phải có thái độ đúng và phương pháp đúng”*(Hồ Chí Minh).

Không chỉ vậy, Bác cũng rất chú trọng đem ứng dụng những điều thu lượm qua sách báo, bởi *“Siêng xem sách và xem được nhiều sách là quý”* nhưng *“Dù xem được hàng ngàn quyển lý luận nếu không biết đem thực hành, thì khác nào cái hòm đựng sách”*. Và có lẽ vì *“Cuộc sống là trường học vĩ đại nhất”*, Người đã trải nghiệm trực tiếp, đã sống, lao động, học tập và tranh đấu trong trường đời vĩ đại để rồi thu lượm lại cho bản thân mình những kinh nghiệm quý báu trong thực tiễn, những tinh túy nhất của tri thức. Phải chăng cũng chính bởi phương pháp tiếp thu, vận dụng một cách tài tình những gì được đọc và học ấy mà những lời dạy của

Mác-Lênin đã được Bác “*vượt gộp*”, áp dụng phù hợp, sáng tạo để đưa dân tộc Việt Nam thoát khỏi cảnh nô lệ lầm than.

Với lời văn giản dị và trong sáng, Tiến sĩ Vũ Dương Thúy Nga như đã hóa thân mình vào từng con chữ để tái hiện lại trong ta về một vị lãnh tụ tài ba, cao cả nhưng cũng vô cùng gần gũi, thân thương trong từng thói quen đọc sách và tự học. Cuốn sách đã cho chúng ta những hiểu biết mới về quan điểm của Bác Hồ trong vai trò của sách báo, và phương pháp đọc sách báo của Người.

Giữa những guồng quay vội vã của nhịp sống hiện đại khi cuộc cách mạng khoa học công nghệ đang phát triển nhanh chóng, khi con người mãi chạy đua theo những thành tựu mới, thì khi cầm trên tay cuốn sách nhỏ “***Bác Hồ với việc đọc và tự học***” người đọc như bước đi chậm rãi hơn để lắng tâm nghe tiếng lòng thủ thỉ của Bác qua từng trang giấy cũ. Chúng ta ai cũng không muốn bị bỏ lại, ai cũng đang không ngừng nỗ lực học tập, xây dựng xã hội, nhưng hãy để những gì chúng ta đọc được là “*đèn muôn năm*”(chữ của Cao Bá Quát). Hãy để những trang sách lắng lại trong ta là những tinh hoa quý giá, là ngọn đèn tỏa sáng soi rọi trên con đường mà ta đi như cái cách mà Bác đã lựa chọn sách làm người bạn tri kỷ soi chiếu trên hành trình chèo lái con thuyền cách mạng năm xưa...

Ánh nắng chiều len lỏi qua từng kẽ lá. Có cơn gió hè nghịch ngợm khẽ vờn mấy ngọn tóc, lật nhẹ vài ba trang giấy. Tôi ngã người lên chiếc ghế tựa sau lưng, cẩn thận khép lại cuốn sách “***Bác Hồ với việc đọc và tự học***” mà lòng mình như có chút gì đó xao xuyến lạ lùng. Phía xa kia, mấy đám mây trôi lững thững, đâu đó có tiếng mấy chú chim nhỏ vô tư hát líu lo vọng lại... Tôi chợt lắng lòng mình lại trong phút giây yên bình đó. Lắng lòng để kịp hiểu sâu hơn, trân trọng hơn cuộc sống này, trân trọng bao điều quý giá trong hành trình đời người của Bác.

“Cảm ơn đời mỗi sớm mai thức dậy – Ta có thêm ngày nữa để yêu thương...”